

Hodnocení vedoucího bakalářské práce

Autor/Autorka

Tereza Jůzlová

Název práce

Výškopis třetího vojenského mapování

Studijní obor

Geomatika

Vedoucí práce

Doc. Ing. Václav Čada, CSc.

Splnění cílů práce:

- nadstandardně velmi dobře splněny s výhradami nebyly splněny

Odborný přínos práce:

- nové výsledky netradiční postupy zpracování výsledků z různých zdrojů shrnutí výsledků z různých zdrojů bez přínosu

Matematická (odborná) úroveň:

- vynikající velmi dobrá průměrná podprůměrná nevyhovující

Věcné chyby:

- téměř žádné vzhladem k rozsahu přiměřený počet méně podstatné, větší množství podstatnější, větší množství závažné

Grafická, jazyková a formální úroveň:

- vynikající velmi dobrá průměrná podprůměrná nevyhovující

Přístup autora k řešení práce, spolupráce s vedoucím práce:

- samostatná práce s výbornou komunikací pečlivá práce, drobné zásahy vedoucího pečlivá práce, podstatnější zásahy horší komunikace špatný přístup k práci

Slovní hodnocení a dotazy:

Předložená práce se zabývá problematikou zobrazení výškopisu na topografických mapách III. vojenského mapování (Františko-Josefského zkušební), které probíhalo od roku 1869, kdy byla vydána prozatímní instrukce (až roku 1875 byla vydána instrukce definitivní) a bylo ukončeno v poměrně krátkém období, roku 1885. Je proto zřejmé, že se musely najít postupy, jak časově náročné polní topografické práce minimalizovat a využít všech dostupných podkladů. Naopak mapové sady vzniklé z tohoto projektu byly po mnohonásobných revizích a úpravách používány až do padesátých let minulého století, a proto je naprosto nezbytné při studiu obsahu rozlišovat, které informace jsou skutečně původní a které doplněné a upravené až v pozdějších etapách aktualizace jednotlivých vydání. Právě pro složitost nejen vzniku tohoto mapového díla, ale i jeho mnohonásobné následné vydávání, je tato problematika poměrně komplikovaná a při studiu dostupné literatury se bohužel citují neustále stejné zdroje, včetně chyb a nepřesností zde uváděných. Bohužel tohoto problému se nevyvarovala ani předložená kvalifikační práce...

Zvolené téma „Výškopis třetího vojenského mapování“ je již samo o sobě tak široké, že zabývat se v této souvislosti nepodstatnými záležitostmi např. budování geodetických základů je přímo kontraproduktivní! Osobně bych se přimlouval s ohledem na typ kvalifikační práce vytěžit a především seriózně zhodnotit nalezené původní archivní dokumenty a konfrontovat je s vydanými oficiálními instrukcemi. Nesmírně přínosné by samozřejmě bylo též systematicky popsat následný vývoj tohoto mapového díla nejen po stránce obsahové, ale především technické a technologické a jednoznačně odlišit, jaký měly tyto změny vliv na kvalitativní stránku studovaného mapového díla...

V práci jsem našel řadu rozporuplných míst, která bych doporučoval např. formou errata alespoň dodatečně opravit...

Otázky k obhajobě:

Je např. v práci tvrzeno:

str. 11 *Oproti druhému vojenskému mapování bylo při třetím vojenském mapování mimo jiné zdokonaleno znázorňování výškopisu,...* kdy v závěru je konstatováno, že *Terén na mapách třetího vojenského mapování je vyjádřen stejně jako při druhém vojenském mapování šrafováním, výškovými kótami...* (str. 54). V čem tedy spočívá ono zdokonalení výškopisu? Je doložitelné např. zlepšením vyjádření

morfologických tvarů terénu, absolutních nadmořských výšek nebo nějakým dalším parametrem? Je možné porovnat výsledky Vašich analýz s provedenou rekonstrukcí terénu II. vojenského mapování, kterou prováděl Váš vedoucí práce ve stejném prostoru? Bohužel tento zdroj nebyl Vámi ani citován...

str. 12 *Druhé vojenské mapování trvalo 63 let, proto bylo již před svým dokončením zastaralé anebo překonáno novějšími požadavky (Boguszak 1931, 110).* Modifikovaná technologie (velice dobře popsána v již dříve zmíněném zdroji) využívající zmenšeného a generalizovaného polohopisu map stabilního katastru přinášela nejen neaktuálnější polohopis, ale především úspory nákladů na topografické mapování a poprvé v historii byl topografický polohopis odvozen z map velkých měřítek. Naprosto unikátní postup běžně nepoužívaný ani v dnešní době!

str. 12 *Také se nepodařilo vyhotovit přehledné mapy pro celé území monarchie.* Naopak, II. vojenské mapování bylo zdrojem pro vyhotovení velice kvalitních odvozených přehledných map, jako je **Speciální mapa Království českého (1847 – 1860) na 36 mapových listech**, **Speciální mapa Markrabství moravského a části Vévodství slezského (1844) na 19 mapových listech** v měřítku 1:144 000 a dokonce byla vyhotovena i **Generální mapa Království českého 1:288 000 (1865)**. Tyto znalosti by měl mít každý student absolvující předměty KMA/TOMA a KMA/MAP!

str. 13 *Prakticky u všech bodů byly určovány jak polohové souřadnice, tak nadmořské výšky, které byly odvozeny od střední hladiny Jaderského moře (Kuchař 1958, 110-111).* U žádných bodů katastrální triangulace nebyly určovány výšky! Základní výškový bod molo Santorino byl dokonce určen až po dokončení prací na triangulaci pro stabilní katastr v roce 1875!

str. 13 *Opět byl dán požadavek, aby na jeden mapový list připadly alespoň 3 body, z nichž minimálně jeden musel být přímo stanoviskem. Není zřejmé, na jaký mapový list?*

str. 15 *Vliv na rozměr sítě pro celé Rakousko-Uhersko měla však pouze základna u Josefova, jejíž délka byla trigonometrickou cestou přenesena do všech stran sítě. Základna u Chebu i další geodetické základny nebyly při určení rozměru sítě použity a sloužily jenom jako zkušební délky (Semerád 1915, 49). Toto je opět hrubé zkresení skutečnosti, neboť v dokumentaci Die Ergebnisse der Triangulierungen des K.u.K. Militär-Geographischen Institutes je jednoznačně doložitelné, jak jednotlivé základny měly lokální vliv na daném prostoru. Problematika budování vojenské triangulace v letech 1860-1898 neměla na projekt III. vojenského mapování jakýkoli vliv, a proto je v souvislosti se zadaným tématem kvalifikační práce naprosto irelevantní.*

str. 16 *Jednotlivé topografické sekce 1:25 000, listy speciální mapy 1:75 000 a generální mapy 1:200 000 v polyedrickém zobrazení neutvářely souvislou plochu rozvinutelnou do roviny, ale byly rozvinutelnými lichoběžníkovými plochami, tzn., bylo možné k sobě přikládat pouze buď listy jedné vrstvy, nebo jednoho sloupce (Boguszak a Císař 1961, 28). Čtyři topografické sekce 1:25 000 tvořily jeden list speciální mapy 1:75 000, který byl samostatným průmětem příslušné části zemského povrchu v Sansonově-Flamsteedově zobrazení. Zobrazení sféroidického lichoběžníku do rovinného lichoběžníku není Sansonovo-Flamsteedovo zobrazení (Sansonovo-Flamsteedovo zobrazení je nepravé válcové sinusoidální zobrazení, které je ekvivalentní a ve směru geografických rovnoběžek také ekvidistantní (viz nepřesné vyjádření na str. 17)), ale je to umělá konstrukce rámu mapového listu! Jestliže, jak tvrdíte výše, není možné přikládat k sobě čtyři topografické sekce, jak je to tedy s přikládáním mapových listů 1:25 000 pro konstrukci mapového listu 1:75 000?*

str. 16 *...číselným polohopisným základem třetího vojenského mapování byly trigonometrické body dané katastrálními pravoúhlými souřadnicemi, v Čechách v soustavě gusterbergské, na Moravě a ve Slezsku v soustavě svatoštěpánské. U těchto bodů byly určeny zeměpisné souřadnice. Grafickým polohopisným podkladem byla kresba katastrálních map stabilního katastru zmenšená z měřítka 1:2 880 do 1:25 000 (Boguszak a Císař 1961, 24). Zeměpisné souřadnice byly určeny u bodů katastrální triangulace zcela výjimečně, pouze v případě, že bod katastrální triangulace byl zahrnut do triangulace vojenské (1860-1898) a z časové posloupnosti je zřejmé, že tyto body s určenými zeměpisnými souřadnicemi nemohly být polohopisným základem III. vojenského mapování! Polohopis byl překreslován z map stabilního katastru na body katastrální triangulace vnesených na mapový list v místních souřadnicích každého mapového listu.*

str. 23 *Avšak již v roce 1920 bylo překročeno k jejich reambulaci a úpravám polohopisu, bylo vloženo české a slovenské názvosloví a šrafy nahrazeny vrstevnicemi (Dušátko 2008, 22). Kdy tedy byl výškopis na mapách III. vojenského mapování vyjadřován vrstevnicemi? Od strany 11 a mnohokrát dále uvádíte použití vrstevnic jako významný přínos vyjádření výškopisu III. vojenského mapování...*

str. 31 *Poprvé byly výškové body na území České republiky změřeny ve třicátých letech 19. století při budování triangulace stabilního katastru. Nikoli, byly změřeny až následně pro potřeby II. vojenského mapování (viz výše).*

str. 31 *Číselným výškopisným základem pro třetí vojenské mapování měly být výšky trigonometrických bodů stabilního katastru určené trigonometricky v českých zemích v různých etapách v letech 1824-1840 a odvozené od střední hladiny Jadranského moře (Boguszak a Císař 1961, 24). (str. 31) nebyly!!! Nikoli, viz výše.*

V celém textu práce se vyskytuje řada terminologických nepřesností jako např.:

znázornění terénu x znázorňování výškopisu – výškopis je obsahem mapy, terén je synonymum pro fyzický zemský povrch!

str. 52 DTM x DMR x MDR

Pro závěry hodnocení kvality zobrazení výškopisu na mapách III. vojenského mapování by z výše uvedených připomínek bylo nezbytně nutné znát informace, s jakými mapami (rok vydání, podle jakého předpisu byly mapové listy vyhotoveny a aktualizovány) bylo pracováno. Tyto informace jsem bohužel v předložené práci nenašel.

Předloženou práci i přes uvedené zásadní výhrady doporučuji k obhajobě.

Navrhuji hodnocení známkou:

dobře

Datum, jméno a podpis:

V Nečtinech 14.6. 2014

